

Innst. 415 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 95 L (2016–2017)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i lov om elsertifikater (andre kontroll- stasjon)

Til Stortinget

Sammendrag

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 24. juni 2011 nr. 39 om elsertifikater (elsertifikatloven). Det foreslås at departementet får hjemmel til å fastsette elsertifikatkvoter i forskrift, og at loven angir de sentrale prinsippene som skal ligge til grunn for fastsettelse og senere endringer av kvotene i forskrift.

I proposisjonen gjennomgås også et forslag til justerte elsertifikatkvoter som er basert på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) rapport nr. 55/2016 Kontrollstasjon 2017 del 1: NVEs gjennomgang av elsertifikatordningen. Departementet tilrår at de justerte kvotene fastsettes i forskrift med hjemmel i den foreslåtte lovbestemmelsen.

Formålet med den norsk-svenske elsertifikatordningen er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi basert på fornybare kilder i begge landene. Grunnlaget for samarbeidet er nedfelt i Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om et felles marked for elsertifikater av 29. juni 2011, med endringsavtale av 8. april 2015. I avtalen er det satt et samlet mål for fornybar elektrisitetsproduksjon i Norge og Sverige på 28,4 TWh i 2020, som det felles elsertifikatmarkedet skal utløse. Departementet viser til at norske og svenske myndigheter har konsultert hverandre i arbeidet med å forbedre endringer i de respektive lands lover.

I tråd med avtalen skal partenes beslutninger som berører vesentlige rammebetingelser for elsertifikatmarkedet fortrinnsvis gjøres ved såkalte kontrollstasjoner. En kontrollstasjon innebærer gjennomføring av felles utredninger og drøftelser om blant annet behov for endringer eller justeringer i regelverket om elsertifikater. Første kontrollstasjon ble gjennomført i 2015, og førte fram til lovendringer som trådte i kraft 1. januar 2016.

Gjeldende rett

Elsertifikatloven § 17 inneholder en tabell som viser elsertifikatkvoter fastsatt for hvert år fram til 2035. Elsertifikatkvotene angir hvor mange elsertifikater som må annulleres for hver megawattime elektrisk energi som er levert eller brukt av aktører med elsertifikatplikt. Gjennom å pålegge norske aktører en plikt til å annullere elsertifikater sikres det en etterspørsel etter elsertifikater i tråd med ordningens formål.

Samlet mål for ny fornybar elektrisitetsproduksjon i det felles elsertifikatmarkedet er 28,4 TWh i år 2020, jf. avtalen mellom Norge og Sverige. Norge skal etter avtalen tilstrebe at det annulleres elsertifikater tilsvarende 13,2 TWh for år 2020, og Sverige tilsvarende 15,2 TWh. Med en tildelingsperiode på 15 år for de enkelte anleggene som kvalifiserer for elsertifikater, skal Norge tilstrebe å annullere elsertifikater tilsvarende 198 TWh gjennom hele ordningens varighet, fra og med 1. januar 2012 til og med 31. desember 2035.

I henhold til avtalen mellom Norge og Sverige har hvert land rett og plikt til å gjøre nødvendige justeringer i kvotene fram mot 2035 for å oppfylle avtalen. Enhver endring av elsertifikatkvotene i begge landene må i dag besluttes gjennom lovvedtak. Kvo-

tene må oppdateres og justeres løpende for å oppfylle forpliktelsene i avtalen.

Under første kontrollstasjon utarbeidet NVE forslag til kvoter som følge av tekniske justeringer for estimeringsavvik, jf. Prop. 97 L (2014–2015). Lovendringene trådte i kraft 1. januar 2016.

Lovforslaget

For å forenkle fremgangsmåten for beregnings-tekniske justeringer i elsertifikatkvotene foreslår departementet en hjemmel i elsertifikatloven § 17 for fastsettelse av årlige elsertifikatkvoter i forskrift, framfor å stå som en tabell i loven. Fastsettelse av kvotene i elsertifikatforskriften vil gjøre det mulig å korrigere for eventuelle estimeringsavvik raskere enn ved dagens praksis. Det foreslås å lovfeste prinsipper for tekniske justeringer av kvotene, for å sikre at metoden gjøres forutsigbar for elsertifikatberettigede produsenter og elsertifikatpliktige aktører.

Departementet foreslår at elsertifikatkvotene fastsettes forskuddsvis for hele perioden frem til siste annullering for år 2035, slik det gjøres i dag. Det legges til grunn at eventuelle endringer av elsertifikatkvotene utover de rammene som fremgår av forslaget til endret § 17, vil kreve lovendring.

Det vises til at NVEs forslag til kvoter i rapporten om gjennomgang av ordningen korrigerer for faktiske avvik fra tidligere forventet beregningsrelevant elforbruk i 2014 og 2015. I tillegg omfatter dette oppdaterte estimerer for beregningsrelevant elforbruk for perioden 2016 til 2035. Det beregningsrelevante elforbruket har vært, og er forventet å bli, høyere enn lagt til grunn ved fastsettelse av gjeldende kvoter. Isolert sett bidrar dette til en nedjustering av kvotene. Forventet produksjon i overgangsordningen ligger høyere enn det som ble beregnet ved forrige kontrollstasjon, fordi utvidelsen av overgangsordningen omfatter noe større volumer enn først antatt. Høyere anslag for kraftproduksjon i overgangsordningen bidrar isolert sett til en oppjustering av kvotene. Samlet må kvotene etter NVEs anslag justeres ned for å komme i tråd med avtalen med Sverige.

Departementet påpeker at kvotejusteringer skal gjøres med bakgrunn i ny kunnskap om produksjon fra anlegg med idriftsettelse før 1. januar 2012 og ny kunnskap om beregningsrelevant mengde elektrisk energi. Det kraftforbruket som medfører plikt til å annullere elsertifikater, er i loven betegnet som beregningsrelevant mengde elektrisk energi.

Elsertifikatkvoter fastsettes i utgangspunktet basert på anslag for produksjon fra anlegg i overgangsordningen og fremtidig kraftforbruk, og må justeres i lys av ny kunnskap. Justeringer i elsertifikatkvotene som følge av ny informasjon om årene etter tidspunktet for kvotejusteringer, skal innarbeides i kvotene for de respektive årene til og med 2035.

Justeringer som følge av ny kunnskap om de foregående årene skal fordeles på årene etter tidspunktet for kvotejustering. Det foreslås en presisering om at justeringene som hovedregel skal innarbeides i kvotene for det neste året, eventuelt også året deretter. For å unngå at justeringene skal bli for store for det enkelte år, mener departementet at justeringene unntaksvis kan innarbeides i elsertifikatkvotene for inntil fire påfølgende år. En slik unntaksvis fordeling kan være aktuelt dersom justeringer fordelt over bare ett eller to år vil innebære uforholdsmessig store endringer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren, Audun Otterstad og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Prop. 95 L (2016–2017) og at formålet med den norsk-svenske elsertifikatordningen er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi basert på fornybare kilder i begge landene. Grunnlaget for samarbeidet er nedfelt i «Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om et felles marked for elsertifikater», av 29. juni 2011, med endringsavtale av 8. april 2015. I avtalen er det satt et samlet mål for fornybar elektrisitetsproduksjon i Norge og Sverige på 28,4 TWh i 2020, som det felles elsertifikatmarkedet skal utløse.

Komiteen registrerer at andre kontrollstasjon er gjennomført og er tilfreds med dette.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at kvotene for elsertifikater settes i forskrift. Komiteen mener at fastsettelse av kvotene i elsertifikatforskriften vil gjøre det mulig å korrigere for eventuelle estimeringsavvik raskere enn ved dagens praksis og støtter dette.

Komiteen viser videre til at regjeringen foreslår at departementet minst hvert annet år skal gi forskrift om justerte elsertifikatkvoter. Komiteen støtter dette og mener det er ønskelig at eventuelle avvik korrigeres så raskt som mulig. Komiteen mener at det er viktig at det også i de mellomliggende år foretas en vurdering av hvorvidt kvotene bør justeres, og at denne vurderingen offentliggjøres snarest

mulig etter at vurderingsunderlaget foreligger for å hindre usikkerhet rundt justeringer av kvotene.

Komiteen viser til at loven pålegger vedtak om justeringer senest innen utgangen av året før de justerte elsertifikatkvotene gis virkning for elsertifikatpliktens omfang. Komiteen registrerer at Energi Norge i sitt høringsinnspill uttrykte at endelig kvote burde kunngjøres minst ni måneder før leveringsåret starter for at kunnskap om produksjon og forbruk kan inngå i beregningen, samtidig som kraftleverandørene vil kjenne kvotene i rimelig god tid før leveringsåret starter. Komiteen har forståelse for denne problemstillingen, og mener det er viktig at det tilstrebes mest mulig åpenhet om prosesser og vurderinger, samt at det offentliggjøres relevant informasjon så tidlig som praktisk mulig for å gi markedsaktørene forutsigbarhet rundt kvotejusteringer.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at justeringer som følge av ny kunnskap om de foregående årene som hovedregel skal innarbeides i kvotene for det neste året, eventuelt også året deretter, og at disse justeringene unntaksvis kan innarbeides i elsertifikatkvotene for inntil fire påfølgende år. Komiteen støtter dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti peker på at mesteparten av Norges energibruk er fossil. Det er derfor behov for energi-effektivisering og økt norsk kraftproduksjon for å fase ut fossil energibruk.

Dette medlem beklager at stortingsflertallet i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring, valgte å stanse videre investeringer med støtte fra grønne sertifikater. Siden den gang har Sverige valgt å videreføre og forsterke ordningen med grønne sertifikater for å finansiere ytterligere 18 TWh fornybar kraftutbygging i Sverige.

Dette medlem viser til merknader og forslag i Innst. 401 S (2015–2016), og mener regjeringen må fremme forslag til prinsippene for en ny støtteordning til fornybar energi, som både bidrar til betydelig økt kraftproduksjon og kommersialisering av umoden teknologi.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2018 fremme forslag til en ny støtteordning til fornybar energi, som både bidrar til betydelig økt kraftproduksjon og kommersialisering av umoden teknologi.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2018 fremme forslag til en ny støtteordning til fornybar energi, som både bidrar til betydelig økt kraftproduksjon og kommersialisering av umoden teknologi.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

Om endringer i lov om elsertifikater (andre kontrollstasjon)

I

I lov 24. juni 2011 nr. 39 om elsertifikater gjøres følgende endringer:

§ 17 skal lyde:

§ 17. Årlige elsertifikatkvoter

Den årlige elsertifikatkvoten for den elsertifikatpliktige er et forholdstall som fastsettes av departementet i forskrift på følgende måte:

- Elsertifikatkvoter fastsettes for hvert år fram til 2035 basert på anslag for beregningsrelevant mengde elektrisk energi.
- Elsertifikatkvotene fastsettes med sikte på at det annulleres elsertifikater utstedt til godkjente anlegg som er satt i drift fra og med 1. januar 2012 tilsvarende 13,2 TWh i 2020, og tilsvarende 198 TWh totalt for perioden fra og med 1. januar 2012 til og med 31. desember 2035.
- Elsertifikatkvotene fastsettes med sikte på at det annulleres et antall elsertifikater tilsvarende den samlede mengden elsertifikater utstedt til godkjente anlegg som er satt i drift før 1. januar 2012.

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a. Justerte elsertifikatkvoter

Departementet skal minst hvert annet år gi forskrift om justerte elsertifikatkvoter etter § 17 dersom det er nødvendig som følge av ny kunnskap om

- produksjon fra anlegg som er satt i drift før 1. januar 2012, eller

b) beregningsrelevant mengde elektrisk energi.

Justeringer som følge av ny kunnskap om årene før ikrafttredelsen av justerte elsertifikatkvoter, skal innarbeides i kvotene for neste år eller de to neste årene. Justeringer kan likevel fordeles over inntil fire år dersom en justering over ett eller to år vil være uforholdsmessig stor. Justeringer etter første og annet punktum skal fordeles jevnt over de aktuelle årene, med mindre det av særlige grunner bør gjøres unntak.

Forskrift om justeringer etter paragrafen her må vedtas innen utgangen av året før de justerte elsertifikatkvotene gis virkning for elsertifikatpliktens omfang.

II

Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 6. juni 2017

Ola Elvestuen

leder

Rigmor Andersen Eide

ordfører

